

Nr 213.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av vissa delar av lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppypmpning; given Stockholms slott den 7 mars 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av vissa delar av lagen den 2 juni 1916 (nr 180) om skyddskoppypmpning.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Sven Låibeck.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av vissa delar av lagen den 2 juni 1916 (nr 180)
om skyddskoppympning.

Härigenom förordnas, att 2, 5, 11 och 16 §§ i lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppympning skola, de tre förstnämnda lagrummen sådana de lyda enligt lag den 7 maj 1926 (nr 97), i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Barn — — — år.

Är på grund av förordnande, som i 5 § 4 mom. sägs, ympningsplikt enligt nästföregående stycke icke gällande å barnets boningsort under det år, då ympning enligt vad ovan sagts senast skall äga rum, eller under någon del av nämnda år, må med ympningen anstå till året efter det, då ympningsplikt åter inträdde med avseende å barnet.

5 §.

1 mom. Ympningsplikt — — — skyddskoppympning.

2 mom. Från skyddskoppympning skall den undantagas, som vederbörande ympare finner till följd av sjukdom eller sjukdomsanlag eller allmän svaghet kunna komma att erhålla men av ympningen eller beträffande vilken i sådant hänseende företes intyg av tjänsteläkare.

Föreligger enligt ymparens mening på grund av sjukdomsfall i den ympningspliktiges omgivning anledning antaga, att hälsofara för annan skulle uppstå genom ympningen, må ock undantagande från ympning medgivas.

Undantagande medgives i fråga om ympningsplikt enligt 3 § a), b) eller c) eller 4 § tredje stycket av vederbörande chef, i fråga om ympningsplikt enligt 3 § e) av direktören för anstalten samt eljest av vederbörande ympare och skall avse viss tid, högst tre år i sänder. Om efter utgången av den tid, för vilken undantagande medgivits, ympningsplikt föreligger och förlängt undantagande från ympning sökes, skall prövning av ympare ånyo företagas eller nytt läkarintyg företes om förhållande, som förut nämnts. Har barn under en tid av minst tre år varit jämlikt första stycket undantaget från ympning och kan det av anledning, som där sägs, fortfarande antagas erhålla men av ympningen, må dock medicinalstyrelsen efter framställning av den, som är ansvarig för barnets befordran till ympning, för framtiden undantaga barnet från ympning enligt 2 §.

3 mom. Säger — — — paragraf.

Den, som av nu nämnd anledning vill hava barn undantaget från ympning, göre skriftligen ansökning därom hos medicinalstyrelsen senast under

det kalenderår, då barnet fyller sju år. Innan ansökningen göres, åligger det sökanden att personligen inställa sig i Stockholm inför överståthållarämbetet, i annan stad inför magistraten och på landet hos landsfiskalen i orten samt förebringa utredning angående skälen för sina betänkligheter mot ympningen. Protokoll skall föras över vad vid sökandens inställelse förekommit, och har sökanden att vid sin ansökning foga utdrag av detta protokoll.

Finner — — — prövning.

4 mom. Vid inträffad eller hotande epidemi av annan sjukdom än smittkoppor eller då så eljest prövas nödvändigt ur hälsovårdssynpunkt, äge Konungen förordna, att ympningsplikt enligt 2 § första stycket skall under viss bestämd tid icke vara gällande beträffande landet i dess helhet eller viss del därav samt att ympningsplikt enligt 3 § a), b) och e) skall under sådan tid föreligga allenast i den omfattning Konungen bestämmer.

11 §.

1 mom. Efter undergången ympning skall den ympade besiktigas; dock är den som på grund av stadgandet i 4 § undergått ympning befriad från besiktning.

Besiktning — — — ympningen.

2 mom. Visar — — — rum.

3 mom. Det — — — bok.

16 §.

1 mom. I allmän eller enskild skola eller läro- eller uppfostringsanstalt må icke till undervisning eller vård mottagas lärjunge, som icke undergått skyddskoppypmpning. Vad nu stadgats äger dock icke tillämpning, där lärjungen jämlikt 5 § 1, 2 eller 3 mom. är från ympning undantagen eller där på grund av förordnande, som i 5 § 4 mom. sägs, ympningsplikt enligt 2 § första stycket vid tiden för mottagandet icke föreligger eller under någon del av löpande och nästföregående kalenderår icke förelegat å lärjungens boningsort eller å den ort, där skolan eller anstalten är belägen. Ej heller må lärjunge förmenas inträde i folkskola, dövstumskola eller anstalt för blindas eller för sinnesslöa på grund av att han icke undergått skyddskoppypmpning, eller intagande i uppfostringsanstalt efter domstols förordnande av sådan grund förvägras.

2 mom. När — — — skyddskoppypmpning.

3 mom. Sist — — — verkställes. Föreligger vid den tidpunkt, då anmaning enligt vad nu sagts skall ske, på grund av förordnande, som i 5 § 4 mom. sägs, icke ympningsplikt enligt 2 § första stycket å den ort, där skolan eller anstalten är belägen, skall anmaning äga rum inom en månad från början av den termin, som följer närmast efter det nämnda förordnande upphört att gälla.

Skolrådet — — — uppehållsort.

4 mom. Efter — — — rum.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt å densamma tecknad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 7 mars 1930.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBLAD, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Lübeck anför:

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa frågor angående tillägg till och ändringar i lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppypmpning.

Dessa frågor avse dels införandet av rätt för Konungen att under vissa omständigheter förordna om tillfälligt upphävande av ympningsplikten dels ock vissa andra, smärre ändringar i lagen, förnämligast i reglerna rörande undantagande från ympning.

Tillfälligt upphävande av ympningsplikten.

Gällande bestämmelser om ympningsplikt samt dess fullgörande.

Enligt gällande lag (2 §) skall barn undergå skyddskoppypmpning senast under det kalenderår, då det fyller sex år. Om barnet nämnda år är boende å ort, för vilken ympningsmöten skola hållas, och under det året sådant möte icke äger rum för orten, må dock med ympningen anstå till följande år.

Oberoende av denna ympningsplikt åligger vidare enligt 3 § ympningsplikt dem, som börja fullgöra tjänstgöring på grund av fast anställning bland manskapet vid hären eller marinen, värnpliktiga som börja första tjänstgöring under fredstid för sin utbildning, värnpliktiga som inkallas till tjänstgöring för rikets försvar, om och i den omfattning Konungen prövar nödigt påbjuda ympning, utlänningar som inkomma i riket för att söka arbetsanställning, därest hälsovårdsmyndighet förordnar om deras ympande, samt den som intages å tvångsarbetsanstalt.

Slutligen kan enligt 4 § vid inträffad eller hotande smittkoppsepidemi ympningsplikt påbjudas i den omfattning, som finnes erforderlig.

Ympningsplikt föreligger enligt 5 § 1 mom. icke beträffande den, som förut haft smittkoppor eller som tre gånger eller någon gång sedan början av de fem närmast föregående kalenderåren här i riket undergått skyddskoppypmpning. Härutöver meddelas i 5 § 2 och 3 mom. bestämmelser angående undantagande i särskilda fall från ympning antingen på grund av sjuklighet hos den ympningspliktige eller med hänsyn till betänkligheter mot ympningen hos den, som är ansvarig för barns befordran till ympning.

Ympning får i regel verkställas allenast av den, som äger behörighet att utöva läkarkonsten. Civil tjänsteläkare — annan än förste provinsialläkare —

må allenast efter medgivande av medicinalstyrelsen undandraga sig att vara ympare inom sitt verksamhetsområde; vinnes befrielse, skall medicinalstyrelsen förordna annan ympare för området eller del därav. I stad, köping eller municipalsamhälle med egen tjänsteläkare åligger det hälsovårdsnämnden att på lämpligt sätt anordna skyddskoppympning för allmänheten. Å landet i övrigt bör ympning företagas å ympnings- och besiktningsmöten, vilka i regel skola hållas vartannat år. Ympning, som verkställes å dylika möten eller på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet, är avgiftsfri; även i vissa andra fall sker för övrigt ympning utan avgift.

Viss kontroll utövas å att föreskriven ympningsplikt fullgöres. Ympare skall göra anteckning om verkställd ympning i en särskild journal och årligen till vederbörande pastorsämbete insända utdrag av denna journal. Enligt 16 § får icke i allmän eller enskild skola eller läro- eller uppfostningsanstalt mottagas lärjunge, som icke undergått skyddskoppympning eller är därifrån undantagen. Detta förbud gäller dock icke i fråga om bl. a. inträde i folkskola, dövstumskola eller anstalt för blinda eller sinnesslöa. Då skolorna börjat, skall skolrådet med ledning av anteckningar, som pastorsämbetet verkställt i förteckningen över skolpliktiga barn, undersöka, om bland lärjungarna finnas ovaccinerade barn. Är detta fallet, skall skolrådet anmana dem, som hava vårdnaden om dylika barn, att inom viss tid befordra barnen till ympning. Underlåtes detta, skall anmälan göras till hälsovårdsmyndigheten. Till denna myndighet skall ock ingivas förteckning över skolpliktiga men icke i skolan intagna barn, som icke undergått ympning. Hälsovårdsmyndigheten har sedan att beträffande de barn, som uppehålla sig i kommunen, övervaka, att dessa befordras till ympning. Enligt 21 § kan vitesföreläggande tillgripas mot den, som är ansvarig för barns befordran till ympning enligt 2 § och vilken eftersätter sin skyldighet.

I skrivelse till Konungen den 20 februari 1930 har medicinalstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Medicinalstyrelsen hade under sistlidna år företagit en omfattande undersökning beträffande skyddskoppymplingens komplikationer i vårt land. Styrelsen hade föranletts härtill därav, att sjukliga tillstånd i det centrala nervsystemet uppträtt i anslutning till skyddskoppymplingen företrädesvis i England och Holland. Erforderligt material för sin undersökning hade medicinalstyrelsen införskaffat genom samtliga offentliga ympare i riket, vilka anmodats att till styrelsen inkomma med upplysningar angående vaccinationskomplikationer, som iakttagits av dem under perioden 1924—1928. Enquêteen hade sedermera på styrelsens uppdrag bearbetats av professorn vid Statens bakteriologiska laboratorium C. Kling och t. f. laboratorn darsammastädes N. Lönberg. Ungefär samtidigt med undersökningen i vårt land hade en likartad sådan gjorts i Danmark.

För att få tillfälle att överlägga om de erfarenheter och rön, som genom dessa enquêter vunnits, samt att få diskutera även andra med skyddskoppymplingen sammanhängande frågor inbjödos genom medicinalstyrelsen representanter från medicinalförvaltningarna i de övriga nordiska länderna till en konferens sistlidne höst. Finland var härvid förhindrat att delta.

Denna konferens meddelade såsom det slutliga resultatet av sina förhandlingar följande kommuniké.

Medicinalstyrelsen.

'Vid konferens den 27 och den 28 september 1929 mellan danska, norska och svenska representanter hava behandlats vissa med de särskilda ländernas vaccinationslagstiftning sammanhängande frågor. Redogörelser lämnades därvid för de erfarenheter, som man på skilda håll inhämtat. Bland annat genomgicks och diskuterades det material, som föreligger till belysande av frågan om komplikationer i sammanhang med vaccineringen. Materialet utgör för Danmarks och Sveriges vidkommande svar på en till ländernas läkare ställd enquête. Det norska materialet är en sammanfattning av de berättelser, som under senare år tillställts direktören för det civila medicinalväsendet.

De olägenheter och komplikationer, vilka vid vissa tillfällen iakttagits i samband med vaccinationen, äro av olika art, dels sjukdomar, vilka endast hava ett tidssamband med vaccinationen och i sig själva äro helt oberoende av denna, dels besvär, vilka i det stora övervägande antalet fall varit lokala och helt betydelselösa, dels slutligen komplikationer från det centrala nervsystemet, vilka uppträtt i vissa andra länder till jämförelsevis stort antal, men hos oss endast iakttagits i ett ringa antal fall. Dessa sistnämnda komplikationers natur är icke tillfredsställande utredd. Med hänsyn till den omfattning, vari de hittills uppträtt hos oss, anser konferensen dem icke vara av sådan betydelse, att de böra föranleda samhället att avstå från det kraftiga skydd det äger i en väl och i tid genomförd skyddskoppypmpning. Faran för att elakartade smittkoppor kunna införas utifrån är ständigt för handen, enär talrika sjukdomshärddar förefinnas runt omkring i världen. Svåra epidemier av smittkoppor kunna därför allt fortfarande befaras uppträda hos oss. Vaccinationen måste nu som förr anses vara det enda effektiva skyddsmedlet mot smittkoppor. Att man på hygienens nuvarande ståndpunkt genom en enbar isolering av sjukdomsfallen, utan användandet av skyddskoppypmpning, skulle kunna stäcka en epidemi i dess upprinnelse är enligt konferensens övertygelse utsiktslöst. Visserligen är vaccinationsskyddet underkastat individuella växlingar; för det stora flertalet vaccinerade är det dock tillräckligt under årtionden framåt. Även om man icke kan räkna med, att vaccinationen medför ett för hela livet bestående skydd mot smittkoppor, visar dock en rik erfarenhet, att sjukdomen hos vaccinerade personer tager ett lättare förlopp än hos ovaccinerade och är lindrigare ju kortare tid, som förflutit från vaccinationstillfället.

Konferensen har övervägt möjligheten av att uppskjuta vaccinationen till dess fall av smittkoppor konstaterats. Från detta förfarande måste dock avrådas av flera skäl. Sjukdomen är ytterst smittsam. De första fallen under en epidemi äro ofta föga karaktäristiska. Sjukdomen blir på denna grund ej sällan till en början förbisedd. Enär inkubationstiden är lång (cirka 12 dagar) har sjukdomen ej sällan fått en stor utbredning, innan bekämpandet kunnat med kraft påbörjas. Erfarenheten har även visat, att vaccinationen vid ett sjukdomsutbrott är vanskelig att genomföra med tillbörlig omsorg. I ju högre grad den befolkning, som träffats av smittkoppor, icke är vaccinerad, desto större äro svårigheterna för sjukdomens bekämpande. Kampen mot sjukdomen har under sistnämnda förhållanden krävt betydliga offer. Hos icke vaccinerade småbarn har dödligheten uppgått till 60—70 %.

Konferensen är sålunda ense om, att det är den allmänna vaccinationen i barnåldern, som varit och allt fortfarande är det verksamma skyddsmedlet mot smittkoppor. Något annat skydd häremot är icke känt och har konferensen sålunda funnit de ovannämnda erfarenheterna rörande vaccinationen icke böra för närvarande föranleda förändringar i nu gällande grundbestämmer rörande skyddskoppypmpningen.'

Härefter lämnar medicinalstyrelsen en redogörelse för smittkoppornas förekomst under senare år. Det påpekas bland annat, att i England och Wales inträffat under 1926 10,141 fall, under 1928 12,420 fall och under första halvåret 1929 6,921 fall av smittkoppor, ävensom att i Holland i augusti 1929 utbrutit en smittkoppsepidemi, som den 7 december 1929 omfattade 693 sjukdomsfall med 18 dödsfall. Vidare redogör styrelsen för olika former av smittkoppsjukdomen samt medlen för dennas bekämpande, därvid särskilt ympskyddet avhandlas. Styrelsen fortsätter härefter:

»Såsom inledningsvis anförts, var anledningen till att medicinalstyrelsen återupptagit frågan om vaccinationen och smittkoppsproblemet till förnyad prövning uppträdandet under de senaste åren i Sverige liksom i några andra länder av en komplikation till skyddskoppymningen, benämnd 'postvaccinal encephalit'. Styrelsen vill här, under hänvisning beträffande detaljer till den bifogade redogörelsen för de hos oss utförda undersökningarna, lämna några orienterande upplysningar om det läge, i vilket frågan om den postvaccinala encephaliten för närvarande befinner sig.

Innan styrelsen ingår på spörsmålet om den postvaccinala encephaliten, vill styrelsen framhålla, att vad övriga komplikationer till skyddskoppymningen beträffar, så har den utförda enquêten visat, att de äro praktiskt taget betydelselösa. Lokala avvikelser från det vanliga ympningsförloppet, vare sig det gällt spridning av själva vaccinvirus eller uppträdandet av sekundära infektioner, hava observerats endast i sällsynta undantagsfall, som måste betraktas som tillfälligheter och som icke kunna tillskrivas ett oriktigt förfarande vid själva ympningsakten eller felaktighet hos ympämnet.

De ivriga forskningar, som alltsedan de första iakttagelserna av berörda sjukdomstillstånd bedrivits i olika länder, hava ådagalagt, att det icke rör sig om tillfälliga företeelser oberoende av vaccinationen utan att det har ett sammanhang med densamma.

Sjukdomen yppar sig vanligen 8—12 dagar efter ympningen. Utan att den ympade företett något abnormt å ympningsstället insjuknar han helt plötsligt med symptom från centrala nervsystemet tydande på en inflammatorisk process i hjärnan och ryggmärgen (omtöckning, kramper, förlamningar). Hos en del patienter antaga sjukdomstecknen en alarmerande karaktär, symptomen från nervsystemet bliva allt mera framträdande och döden inträder efter några få dagar till ett par veckor. Andra patienter, och detta är det vanligaste tillfriskna fullständigt i regel efter en ganska kort tid. Man har aldrig hos dessa sjuka sett de svåra följdillstånd, som man observerat hos de i epidemisk encephalit (sömn sjuka) insjuknade. Genom den patologisk-anatomiska undersökningen av nervsystemet har man kommit till den bestämda uppfattningen, att det rör sig om en alldeles särskild form av hjärn- eller ryggmärgsinflammation, helt skild från den epidemiska encephaliten och barnförlamningen. Mortaliteten har i olika länder växlat mellan 15 och 50 %.

Ett utmärkande drag för den postvaccinala encephaliten är dess säregna geografiska utbredning. Den har hittills uppträtt i ett jämförelsevis litet antal länder, under det att stora områden av världen varit helt förskonade, och detta i trots av att vaccination mot smittkoppor här bedrivs i stor utsträckning. Och än egendomligare ter sig dess förekomst i olika länder inom samma världsdel. Det är en sjukdom, som än så länge åtminstone kan sägas tillhöra Europa och särskilt dess nordvästliga del. Man finner de flesta fallen inrapporterade från England och Holland (med 175 resp. 156 fall under åren 1924—1929), under det att i omgivande länder Belgien, Frankrike, Danmark, Norge och Sverige endast enstaka fall inregistrerats.

Stora områden av Europa hava gått helt fria (Ryssland, Rumänien, Jugoslavien, Italien, Spanien etc.). Tyskland intar en mellanställning med 51 fall under åren 1927—1929. Tager man emellertid hänsyn till de utförda vaccinationerna, så är det egentligen endast Holland, där sjukdomen genom sin utbredning än sägas hava antagit en mera oroande karaktär och även lett till ändringar i vaccinationslagstiftningen.

Vad frekvensen i Sverige beträffar så har den företagna enquêten givit vid handen, att vårt land lyckligtvis ännu kan räknas bland de lättast berörda. Under åren 1924—1928 iakttogos av våra läkare endast 20 fall av nervkomplikationer i samband med skyddskoppypmpning. Bland dessa 20 fall är det säkerligen en rätt stor del, som måste tolkas som andra sjukdomstillstånd än postvaccinal encephalit. Efter noggrann analys har man stannat vid den sannolika diagnosen postvaccinal encephalit i 13 av de 20 fallen. Under första halvåret 1929 har man erhållit säkra uppgifter angående denna komplikations frekvens i Sverige. Under sagda sex månader rapporterades trenne fall av postvaccinal encephalit och under senare halvåret 1929 har intet dylikt sjukdomsfall blivit anmält. Under tiden 1924—första halvåret 1929 utfördes omkring 500,000 ympningar. Ifrågavarande komplikation har sålunda inträffat så sällsynt som 3.2 på 100,000 ympningar. Bland de sjukdomsfall, som äro säkra eller böra betecknas som sannolika, inträffade inalles 4 dödsfall.

Vissa iakttagelser tyda på, att den postvaccinala encephaliten har en viss förkärlek för åldersklasserna 3—12 år. Den holländska statistiken lämnar stöd härför. Emellertid är vår erfarenhet om denna komplikation för närvarande alltför ringa för att motivera ett förslag till lagändring, syftande till sänkning av åldern för fullgörande av första ympningen.

Samstämmigt uppgives från alla länder, att den postvaccinala encephaliten ytterst sällan förekommit hos revaccinerade. I den svenska armén och marinen har trots noggranna efterforskningar ej något enda misstänkt fall kunnat uppsparas.

Man har ingenstädes kunnat fastslå, att sjukdomen har någon bestämd disposition att uppträda under viss årstid. Även om man observerat de flesta fallen under vårmånaderna (såsom i Holland, Tyskland och Sverige), så måste man givetvis taga hänsyn till, att denna tid på året motsvarar den livligaste vaccinationssäsongen.

För att lösa frågan angående den postvaccinala encephalitens orsak har man alltifrån de första fallens iakttagande gjort de mest ingående patologisk-anatomiska, bakteriologiska, experimentella och epidemiologiska undersökningar i de länder, som varit berörda av sagda komplikation till skyddskoppypmpningen. Även om problemet ännu icke erhållit sin slutgiltiga lösning, så har man dock kommit fram till vissa för vaccinationsfrågan betydelsefulla hållpunkter. Det är redan nämnt, att vissa stora områden av världen varit fullkomligt fria från sjukdomen trots användandet av samma ympmedel (den animala vaccinen). Samma fenomen gör sig gällande inom det enskilda av sjukdomen hemsökta landet. De epidemiologiska iakttagelserna i Holland och England visa med tydlighet på, att komplikationerna äro anhopade på vissa trakter, under det att vaccinationen trots användandet av samma vaccinlymfa förlöpt utan komplikationer på andra områden. Även i Sverige visa de få fall, som förekommit, en tendens till gruppering inom särskilda delar av landet (de flesta fallen i sydvästra Sverige). Någon mikrob i vaccinlymfan, vare sig synlig eller osynlig, som kunnat göras ansvarig för encephaliten, har man icke kunnat upptäcka. I Holland har man använt sig av en mängd olika ympämnen, införskaffade från länder fria från komplikationer, utan att dock därmed kunna undvika den postvacci-

nala encephaliten. Samma blev förhållandet, då man ympade med särskilt berett ympämne, det s. k. neuropapinet, medan man i Spanien med samma ympämne vaccinerade över 1 miljon individer utan menliga följder. På grund av nu anförda erfarenheter har man ansett sig berättigad draga den slutsatsen, att sjukdomsalstraren ej är att söka i ympämnet och att den ej heller inkommer vid själva ympningsakten.

Vår kunskap om förutsättningarna för uppkomsten av postvaccinal encephalit är bristfällig, men de flesta forskare hålla som sannolikast, att den postvaccinala encephaliten uppkommer hos sådana individer, som före vaccinationen äro infekterade med ett ännu okänt smittämne förande en latent tillvaro, vilket bringas till utveckling genom vaccinationsprocessen. Detta smittämne antages vara mera vanligt förekommande inom vissa länder (t. ex. Holland och England) än inom andra. De i Sverige nyligen gjorda bakteriologiska iakttagelserna hava lämnat ett första stöd för riktigheten av denna hypotes.

Ställer man sig på denna ståndpunkt, så har man också lättare att förstå en annan iakttagelse, som gjorts under senare åren, nämligen den att den postvaccinala encephaliten icke är någon isolerad företeelse utan att likartade sjukdomstillstånd i nervsystemet kunna uppträda även efter vissa infektionssjukdomar såsom mässling, påssjuka, vattenkoppor och i en frekvens, som vida överstiger den postvaccinala encephalitens.

Det torde av vad som ovan anförts om den postvaccinala encephaliten tydligt framgå, att vårt vetande om dess orsaker och uppkomst ännu är i flera avseenden bristfälligt. Det är endast ett enda land, där encephaliten uppträtt i ett större antal fall, nämligen Holland, som på grund av dess uppträdande tillfälligt upphävt den obligatoriska skyddskoppypningen. Då de inträffade fallen i vårt land dess bättre hittills kunna betraktas såsom helt sporadiska och situationen här under inga förhållanden är jämförlig med läget i Holland åren 1927—1928, föreligga, enligt medicinalstyrelsens övertygelse, för närvarande icke tillräckliga skäl att upphäva nu gällande lagbestämmelse om obligatorisk skyddskoppypning av barn.

Medicinalstyrelsen anser sig genom vad som ovan anförts hava ådagalagt, att vi alltjämt hava att räkna med fara för smittkoppor men att vi genom att övervaka, att vår vaccinationslag efterlevs och i överensstämmelse därmed en möjligast hög procent av våra barn skyddsympas, kunna räkna med att hos en stor del av befolkningen skapa ett skydd emot smittkoppor. Detta kan visserligen vara mer eller mindre fullständigt allt efter den tid, som förflutit efter den i barnaåren utförda vaccinationen. Det är dock tillräckligt att bilda en kraftig barriär vid sådana tillfällen, då sjukdomen inkommit i landet och smittan från nyuppkomna sjukdomsfall hotar att sprida sig. De individer, som nyligen blivit vaccinerade och därför äga ett mera uttalat smittskydd, sätta ett verksamt motstånd mot smittämnets framträngande, och bilda på så sätt ett skydd för sådana personer, vilka på grund av långt tillbaka i tiden liggande vaccination endast äro otillräckligt immuna. Vaccinationen verkar därför i hela samhällets tjänst, även om en och annan individ, trots att han blivit vaccinerad, skulle falla offer för sjukdomen.

Genom denna verkan i stort av vaccinationen kunna hälsovårdsmyndigheterna vid ett hotande utbrott av en epidemi koncentrera sina ansträngningar till området för detta och härvid i första hand ympa de åldersklasser, som med hänsyn till tiden för undergången vaccination i stort sett äro mest hotade, och dem, som ännu icke undergått någon vaccination. Man får härigenom möjlighet att undgå en omfattande massvaccinerings stora olägenheter.

Ett övergivande av den obligatoriska vaccinationen under barnåren och ett uppskjutande av skyddsympningen till en tidpunkt, då epidemi hotar, skulle nämligen ofelbart hava till följd, att man stode inför tvånget att omedelbart behöva ympa samtliga årsklasser.

I detta sammanhang må erinras om vissa för vaccinationen egendomliga s. k. immunbiologiska förhållanden. Vid en revaccination reagerar organismen i regel på ett helt annat sätt än vid den första vaccineringen. Detta uttrycker man, så att genom den första vaccineringen en ändring i reaktions sättet, en s. k. allergi inträtt. Reaktionen vid revaccinationen blir ju kortare tid, som förlutit från en föregående ympning, på ett karaktäristiskt sätt förändrad. Endast en liten rodnad med klåda å ympstället, inga pustler, ingen feber, intet obehag. En första vaccinering i stor utsträckning på vuxna individer skulle för dessa medföra icke endast ett stort obehag utan också avsevärda rubbningar för vederbörandes arbete och sannolikt större risker än under den tidiga barnåldern. Även ur denna synpunkt skulle således ett slopande av den obligatoriska barnvaccineringen och en allmän vaccinering vid inträdande smittkoppsfara medföra stora nackdelar.

Det synes slutligen styrelsen föreligga ytterligare skäl att fasthålla vid den syn på vaccinationstvånget, som i det föregående utvecklats, då man under senare år i flera länder (Tyskland, Schweiz, England, U. S. A. och nu senast Holland) kommit till visshet om, att andra hygieniska åtgärder såsom anmälningsplikt, isolering av de sjuka och de s. k. kontakterna, desinfektion etc. äro otillräckliga att förhindra utbredningen av en smittkopps epidemi. Även en väl genomförd skyddskoppympning kan visserligen icke förhindra införande av smittkoppsjukdomen men den är dock den enda åtgärd, som kan effektivt förhindra dess spridning.

Under sådana förhållanden må de mäktiga skyddsmedel vi äga i en obligatorisk skyddskoppympning av barn icke övergivas. Självfallet är det en bjudande plikt att så inrätta oss, att vi äga möjlighet att i görligaste mån förekomma den postvaccinala encephalitens uppträdande. Den redan vunna erfarenheten giver vissa hållpunkter härför, såsom undvikande av vaccination, då epidemiska nervsjukdomar förekomma, ympning av endast fullt friska barn med uteslutande av sådana, som kunna misstänkas vara för nervsjukdomar disponerade, samt vid behov ett tillfälligt uppskjutande av den obligatoriska vaccineringen inom ett visst område.

Den senast nämnda åtgärden är icke förutsedd i nu gällande lag om skyddskoppympning, Denna omständighet kan emellertid medföra svårigheter dels i fråga om fullgörande av den allmänna ympningsplikt i fråga om barn, varom stadgas i lagens 2 §, dels med hänsyn till den påföljd uraktlåten skyddskoppympning kan hava enligt stadgandena i 16 och 21 §§. Styrelsen finner det vara en nödvändig försiktighetsåtgärd, att lagen bereder möjlighet till sådan inställelse av den offentliga skyddskoppympningen i den utsträckning, som i varje särskilt fall kan prövas nödvändig från hälsovårdssynpunkt. Medicinalstyrelsen får därför hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för lagändring av sådant innehåll, att det må ankomma på Konungen att meddela beslut om inställande för viss tid av den offentliga skyddskoppympningen för landet i sin helhet eller viss del därav på grund av utbruten eller befarad epidemi av annan sjukdom än smittkoppor eller då så eljest prövas nödvändigt från hälsovårdssynpunkt. Kommer sådant stadgande att införas i lagens 4 § såsom ett nytt 2 mom., torde 2 § böra erhålla ett tillägg av innehåll, att, därest barnet är boende å ort, där den offentliga skyddskoppympningen genom beslut, varom sägs i 4 § 2 mom. blivit inställd, må med ympningen anstå till dess ett år förlutit, efter det beslutet upphört att vara gällande.

I samband härmed torde i 16 § införas bestämmelse om rätt för lärjunge att mottagas till undervisning eller vård i allmän eller enskild skola eller läro- eller uppfostringsanstalt utan hinder av, att han ej undergått skyddskoppypning av den anledning, att den offentliga ympningen varit inställd i den ort, där han är boende eller där skolan eller anstalten är belägen, dock med iakttagande av bestämmelserna angående ympningsplikt enligt 2 §.»

De i medicinalstyrelsens skrivelse berörda, under senare år gjorda erfarenheterna med avseende å den i sammanhang med skyddskoppypningen uppträdande sjukdomen postvaccinal encephalit synas mig icke vara av beskaffenhet att för närvarande böra föranleda upptagande av frågan om den obligatoriska skyddskoppypningen i dess helhet. Hittills hava i Sverige inträffat allenast sporadiska fall av nämnda sjukdom. Fallen utomlands uppgå ej heller till något betydande antal, och de gjorda rönen beträffande sjukdomens art och dess förhållande till skyddskoppypningen äro ännu ganska svävande. Å andra sidan gör sig, såsom medicinalstyrelsen anført, behovet av en kraftig och säker barriär mot smittkoppsjukdomen fortfarande med styrka gällande. En dylik barriär kan, enligt vad erfarenheten givit vid handen, skapas allenast genom kontinuerlig obligatorisk skyddskoppypning.

Oavsett dessa förhållanden finner jag emellertid medicinalstyrelsens hemställan om en viss jämkning i den nuvarande lagstiftningen rörande skyddskoppypning välgrundad. Denna lagstiftning lämnar, såsom påpekats, icke någon möjlighet för ett tillfälligt inställande av den offentliga skyddskoppypningen, i händelse exempelvis, att fall av postvaccinal encephalit inträffa eller befaras skola inträffa. Med hänsyn till den redogörelse, medicinalstyrelsen i sin skrivelse lämnat för vad man för närvarande har sig bekant om nämnda sjukdom, synes det önskvärt, att en sådan möjlighet skapas. Ett dylikt tillfälligt inställande av offentlig ympning, innebärande allenast en förskjutning i tiden för ympningspliktens fullgörande, kan ej heller anses innefatta något genombrytande av den skyddsbarriär, varom jag nyss talat.

I enlighet med det anförda har jag låtit utarbета förslag till ändring av gällande lagstiftning i den riktning medicinalstyrelsen påyrkat. Det har där vid syns lämpligast att låta bestämmelserna om rätt för Konungen att förordna om ympningens inställande inflyta såsom ett nytt fjärde moment i 5 § I denna paragraf avhandlas för närvarande i mom. 1—3 individuella undan tag från ympningsplikten. Den nya bestämmelsen torde formellt böra inne bära rätt för Konungen att för viss tid och i viss omfattning sätta den annars gällande ympningsplikten ur kraft. Har sådant förordnande meddelats, följer naturligen härav, att ympning för allmänheten icke skall under tiden anordnas å de platser, där förordnandet gäller. Förordnande som nu sagts bör i princip vara generellt, dock att det rimligen icke bör avse sådan ympning, som enligt 4 § kan påbjudas vid inträffad eller hotande smittkoppspepidemi. Ej heller torde ympning enligt 3 § c) och d) — d. v. s. av värnpliktiga, som inkallas för tjänstgöring till rikets försvar, samt av utlänningar, som inkomma i riket för att söka arbetsanställning — böra inbegripas. I dessa fall beror nämligen ympningsplikten på särskilt påbud

av Konungen eller hälsovårdsmyndighet. Det kan alltså förutsättas, att vid sådant påbuds utfärdande hänsyn toges till de förhållanden, som avses i medicinalstyrelsens framställning.

Såsom medicinalstyrelsen påpekat, bliva genom den nu förordade lagändringen vissa jämkningar beträffande andra stadganden i lagen erforderliga. Sälunda är tydligt, att bestämmelserna i 2 § angående tiden, inom vilken barn skola undergå ympning, icke kunna bibehållas oförändrade. Medicinalstyrelsen föreslår, att nämnda tid beträffande barn, som äro bosatta å ort, för vilken den offentliga ympningen blivit inställd, må förlängas med ett år, räknat från det förordnandet upphört att gälla. Jag finner det ur olika synpunkter vara att föredraga, att man använder sig av kalenderårsberäkning, såsom i de gällande bestämmelserna är fallet. Ympning skulle då ske senast under kalenderåret närmast efter det, då ympningsplikt åter inträtt, vare sig därigenom att Konungens förordnande upphört att gälla eller därigenom att barnet flyttat till ort, som ej omfattas av förordnandet.

Beträffande ympning enligt 3 § är ingen tid föreskriven för dess fullgörande. I den mån ett förordnande om ympningsplikts suspendering har avseende å i nämnda paragraf upptagna kategorier — fråga kan vara om dels värnpliktiga, dels vid krigsmakten fast anställda, och dels å tvångsarbetsanstalt intagna — bör alltså, sedan förordnandet upphört att gälla, ympning genom vederbörande chefs eller direktörs föranstaltande anordnas för dem, som omfattats av förordnandet, dock givetvis endast i den mån de fortfarande äro kvar i tjänst eller å anstalten.

Med avseende å bestämmelserna i 16 § torde, såsom medicinalstyrelsen anmärkt, böra införas ett undantag från förbudet att mottaga icke ympade barn såsom lärjungar i skolor eller läro- eller uppfostringsanstalter. Detta undantag synes lämpligen böra avse fall, där ympningsplikt enligt 2 § vid tiden för mottagandet icke föreligger eller under någon del av löpande eller näst föregående kalenderår icke förelegat å lärjungens boningsort eller å ort, där skolan eller anstalten är belägen. Anmaning från skolrådets sida till föräldrar eller målsmän att befordra icke ympade barn till ympning skall naturligen ej heller meddelas under tid, då ympningsplikt enligt 2 § ej föreligger å platsen, där skolan eller anstalten är belägen. Det torde i dylikt fall vara lämpligast låta med anmaningen anstå till början av den skoltermin, som infaller närmast efter det Konungens förordnande om ympningsplikts suspendering upphört att gälla.

Övriga ändringar i lagen.

Såsom förut anmärkts, meddelas i 5 § 2 och 3 mom. vissa bestämmelser angående undantagande från ympning. Enligt 2 mom. skall den undantagas från ympning, som vederbörande ympare å ympnings- eller besiktningsmöte eller eljest vid av honom företagen undersökning finner till följd av sjukdom eller sjukdomsanlag eller allmän svaghet kunna komma att erhålla men av ympningen eller beträffande vilken i sådant hänseende företes intyg av tjänsteläkare. Undantagande gäller för ett år i sänder. Om efter nämnda tid

*Bestämmelserna i 5 §
2 mom.*

ympningsplikt föreligger och förlängt undantagande sökes, skall undersökning ånyo ske eller nytt läkarintyg företes. Undantagande medgives i fråga om värnpliktiga samt vid krigsmakten fast anställda av vederbörande chef, i fråga om dem, som intagits å tvångsarbetsanstalt, av anstaltens direktör samt eljest av vederbörande ympare.

Beträffande bestämmelserna i 2 mom. har medicinalstyrelsen anfört:

Medicinal-
styrelsen.

Alldenstund medicinalstyrelsen finner, att det i många fall, då intyg av annan läkare än tjänsteläkare företes för ympare, ej kan anses erforderligt, att ympare skall genom av honom själv företagen undersökning förvissa sig om, att grundade skäl föreligga för undantag från ympning, vill styrelsen hemställa, att i § 5 mom. 2 första stycket orden 'vid av honom företagen undersökning' måtte utgå.

Enligt bestämmelserna i 5 § 2 mom. andra stycket gäller undantagande från ympning ett år i sänder. Om efter nämnda tid ympningsplikt föreligger och förlängt undantagande från ympning sökes, skall undersökning ånyo ske eller nytt läkarintyg företes om förhållande, som förut nämnts. Nu inträffar emellertid allt emellanåt, att sjukdomen eller sjukdomsanlaget uppenbart är av sådan natur, att det kommer att lägga hinder i vägen för skyddskopp-ympning för flera år framåt. I dessa fall synes vederbörande ympare böra medgivas att meddela undantagande för exempelvis en tid av högst tre år i sänder. Med stöd av 14 § i lagen torde det därefter böra ankomma på Konungen att härutinnan giva närmare anvisningar. Vidare torde det allt emellanåt förekomma fall, då ett undantagande från ympning för viss eller omständigheterna lämpad tid skall med fog anses påkallat, utan att sjukdom eller sjukdomsanlag föreligga hos den, som skall ympas, nämligen i sådana fall där på grund av sjukdomsfall, t. ex. vissa hudsjukdomar, i barnets närmaste omgivning ympningen skulle visserligen icke för barnet självt men väl för omgivningen, syskon och andra medföra hälsofara, vanligen då genom oavsiktligt överförande av ympämnet. Även i sådana fall borde vederbörande ympare i enlighet med anvisningar, meddelade enligt 14 § berättigas eller förpliktigas att meddela undantagande från ympning, varom nu är fråga. Medicinalstyrelsen har slutligen i fråga om undantagande, som nu avses, ansett sig böra föreslå, att i sådana fall där kroniska lidanden och konstitutionella tillstånd föreligga hos det ympningspliktiga barnet och barnet enligt bestämmelserna i 2 mom. varit undantaget från ympning under minst tre år, medicinalstyrelsen skulle äga befogenhet att medgiva, att barnet må för framtiden undantagas från ympning enligt 2 §.

De av medicinalstyrelsen sålunda framförda önskemålen har jag ansett böra beaktas, och jag har därför låtit utarbета förslag till ändrad lydelse av 5 § 2 mom. Därvid har jag beträffande undantagande på grund av sjukdom, sjukdomsanlag eller allmän svaghet hos den ympningspliktige icke upptagit några särskilda bestämmelser rörande beskaffenheten av den prövning, ymparen i förekommande fall har att företaga. Sådana bestämmelser synas lämpligen kunna meddelas i den av Konungen med stöd av 14 § utfärdade instruktionen för ympare och besiktningsförrättare. I övrigt har jag kunnat helt ansluta mig till medicinalstyrelsens framställning.

Departements-
chefen.

Enligt 5 § 3 mom. kan undantagande från ympning enligt 2 § — den obligatoriska barnympningen — medgivas, därest den, som är ansvarig för barnets befordran till ympning, hyser farhåga för att ympningen skall för

Bestämmel-
serna i 5 §
3 mom.

barnet medföra ohälsa, som ej är blott tillfällig, samt det med hänsyn till av sökanden förebragta omständigheter måste antagas, att farhågan har sin grund i personlig erfarenhet om något fall av dylik ohälsa, som han haft skälig anledning anse hava inträffat i samband med ympning av barn. Skriftlig ansökning om undantagande skall göras hos medicinalstyrelsen senast under det kalenderår, då barnet fyller fem år. Vid ansökningen skall fogas protokoll rörande viss av sökanden inför offentlig myndighet — i Stockholm överståthållarämbetet, i annan stad magistraten och på landet landsfiskalen — förebragt utredning angående skälen för hans betänkligheter mot ympningen. Finner medicinalstyrelsen vid prövning av ansökning, som rätteligen skett, sådana skäl icke vara förebragta, att undantagande må meddelas, skall styrelsen underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.

Rörande nu anmärkta bestämmelser har medicinalstyrelsen anfört:

Om föräldrar hysa farhågor för ympningens följder, blir denna fråga vanligen ej aktuell förrän under det kalenderår, då barnet fyller sex eller sju år, åldersgränsen för vaccinationens fullgörande och inträdet i skolan. Talrika ansökningar, som inkommit efter den i § 5 stadgade åldern 5 år hava emellertid av denna anledning ej kunnat bifallas även om efter paragrafens formulering fullgoda skäl förebragts för bifall. Det synes, som om den ålder hos barnet, före vilken en dylik ansökan skall inlämnas, rättvisligen bör framflyttas till senast under det kalenderår barnet fyller 7 år.

Grunden till den nuvarande bestämmelsen, att ansökan om undantagande enligt 5 § 3 mom. skall göras senast under det kalenderår, då barnet fyller fem år, torde vara den, att man velat hava frågan om eventuell befrielse prövad och avgjord, innan den i 2 § stadgade tiden, inom vilken ympningsplikten skall vara fullgjord, gått till ända. Detta må vara en i och för sig riktig synpunkt. Emellertid kan man icke blunda för det av medicinalstyrelsen påpekade faktum, att frågan om befrielse vanligen icke blir aktuell förrän under det kalenderår, då barnet fyller sex eller sju år, d. v. s. sedan den nu gällande ansökningstiden är förlupen. Det kan med hänsyn härtill icke anses tillfredsställande, att talrika, måhända materiellt fullt befogade, ansökningar måste lämnas utan bifall, därför att tiden för ansökans ingivande icke iakttagits. Å andra sidan måste erkännas, att en utsträckning av ansökningstiden i enlighet med medicinalstyrelsens hemställan innebär en viss oegentlighet i betraktande av det grundläggande stadgandet om tiden för barnympningens fullgörande, d. v. s. att ympning skall ske senast under det kalenderår, då barnet fyller sex år. Men detta stadgande är dock icke gällande för alla fall. Ofta blir, i anledning av att ympningsmöten i regel hållas allenast vartannat år, tiden utökad med ett år. Och vidare förekommer knappast någon verklig kontroll å att ympningsplikten fullgöres förrän i samband med barnens inträde i skolorna, d. v. s. det år då barnet fyller sju år. Man behöver sålunda icke befara, att några tvångsätgärder för ympningspliktens fullgörande vidtagas tidigare.

Med hänsyn till det anförda har jag funnit mig kunna upptaga medicinalstyrelsens hemställan om att ansökning enligt 3 mom. skall göras senast

Medicinal-
styrelsen.

Departements-
chefen.

under det kalenderår, då barnet fyller sju år. Nämnade moment har ändrats i överensstämmelse härmed.

I 11 § 1 mom. stadgas, att den ympade skall efter undergången ympning besiktigas för utrönande av ympningens resultat. Besiktningen skall verkställas av den, som förrättat ympningen; å annan ort än stad, köping eller municipalsamhälle med egen tjänsteläkare skall dock, där så lämpligen kan ske, för besiktningen anlitas person, som blivit i viss ordning utsedd till särskild besiktningsförrättare. Enligt 12 § skall i stad, köping eller municipalsamhälle med egen tjänsteläkare hälsovårdsnämnden anordna besiktning efter ty prövas lämpligast. Å landet i övrigt bör besiktningen i den omfattning, som finnes möjlig, företagas å besiktningsmöten. Besiktning är enligt 13 §, i den mån den verkställs å besiktningsmöte eller på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet, avgiftsfri. Under enahanda förutsättning äger ock besiktningsförrättaren uppbära ersättning av statsmedel — jämväl rese- och traktamentsersättning, därest han icke är bosatt å orten.

*Bestäm-
melserna
i 11 § 1 mom.*

I sin skrivelse anmäler medicinalstyrelsen, att styrelsen har för avsikt att framdeles inkomma med förslag till vissa ändringar i Kungl. Maj:ts instruktion för ympare och besiktningsförrättare. I sin skrivelse anmäler medicinalstyrelsen, att styrelsen har för avsikt att framdeles inkomma med förslag till vissa ändringar i Kungl. Maj:ts instruktion för ympare och besiktningsförrättare. Enligt vad jag inhämtat bifogar styrelsen detta förslag ett utkast till råd och anvisningar för ympare. Häri erinrar medicinalstyrelsen om att föräldrar eller målsmän till ympade barn böra tillrådas rådfråga läkare och helst ymparen, om i anslutning till ympningen komplikationer skulle uppstå. Styrelsen avser härmed sådana komplikationer, som ej höra samman med en normal reaktion efter ympningen. Ympare, som emottagit sådan anmälan, skall enligt medicinalstyrelsens nyssnämnda utkast finna angeläget vara att, då snar undersökning av den ympade synes honom erforderlig, verkställa sådan utan att avvakta det utsatta besiktningsmötet. En dylik föreskrift synes mig lämplig. Avsikten är, att undersökningen skall ske avgiftsfritt och att besiktningsförrättaren skall äga erhålla ersättning såsom vid vanlig besiktning. Då ordalagen i 11 § 1 mom., att besiktning skall ske för utrönande av ympningens resultat, synas kunna lämna rum för tvekan, huruvida en av nyssnämnda anledning verkställd undersökning är att anse såsom besiktning i lagens mening, har jag ansett mig böra föreslå en sådan omredigering av nämnda moment, att detta skall tydligt framgå. Denna omredigering synes kunna inskränkas till att orden »för utrönande av dess resultat» uteslutas.

Departements-
chefen.

Slutligen har medicinalstyrelsen i sin skrivelse anfört:

Medicinalstyrelsen förutsätter, att, ehuru det icke utsäges, besvär över ympares beslut angående undantagande från ympning må, kunna framställas hos styrelsen, som har högsta tillsynen över skyldskoppympningen. Skulle så icke vara fallet, bör enligt styrelsen stadgande härom införas.

*Besvärsmätt
med avseende
å beslut om
undantagande
från ympning.*

Såsom medicinalstyrelsen anmärkt, finnes i lagen ingenting stadgat om besvär över beslut i ärende angående undantagande från ympning. De i 27 §

Departements-
chefen.

meddelade bestämmelserna angående besvär avse allenast beslut, vilka enligt lagen ankomma på länsstyrelsen eller hälsovårdsnämnd. Rätt att anföra besvär i egentlig mening över beslut angående undantagande från ympning torde således icke föreligga. Emellertid äger naturligen den, som anser ympare hava förfarit oriktigt vid prövning av frågan, huruvida undantagande bort ske, att ingiva anmälan om förhållandet till medicinalstyrelsen, vilken det enligt 18 § tillkommer att utöva högsta tillsynen över skyddskoppypningen. Medicinalstyrelsen torde också, därest den finner sådan anmälan äga fog för sig, med stöd av nämnda paragraf böra delgiva ymparen sin uppfattning samt meddela anvisning, huru han för framtiden har att i liknande fall förfara. En dylik anvisning läser ymparen vara pliktig ställa sig till efterrättelse. Åtgärder i enlighet med det anförda medföra visserligen icke någon rättelse i det föreliggande fallet. Emellertid är att märka, att ympares beslut icke vinner någon rättskraft. Avslås ansökan om undantagande, kan den missnöjde vägra att låta ympning verkställas samt sedermera i samband med ny offentlig ympning åter påkalla ymparens prövning av fallet.

För övrigt är det ju icke alltid vederbörande ympare, som har att meddela beslut om undantagande från ympning. Enligt vad förut anförts tillkommer detta, såvitt angår ympning av värnpliktiga eller vid krigsmakten fast anställda, vederbörande militära chef och, vad angår å tvångsarbetsanstalt intagna, anstaltens direktör. Det synes för dylika fall tveksamt, huruvida besvärsmätt verkligen bör vara för handen samt, därest några vägande skäl emot en sådan anordning ej anses förefinnas, på vad sätt besvärsinstitutet lämpligen bör utformas. Därvid kommer i betraktande, att chefens eller direktörens beslut skall föregås av en prövning från ymparens sida, vilken prövning för vissa fall är bindande.

Med hänsyn till det anförda har jag funnit mig icke böra för närvarande vidtaga några åtgärder för införande av besvärsmätt i de av medicinalstyrelsen berörda fallen.

Ikraftträdande.

Med hänsyn till lagändringens innebörd och då den väsentligen avser att bereda ökad möjlighet till undantag från lagens huvudregler, synes lagförslaget lämpligen böra träda i kraft omedelbart efter utfärdandet.

Departementschefen uppläser härefter inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av vissa delar av lagen den 2 juni 1916 (nr 180) om skyddskoppypning av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar samt hemställer, att förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Natt och Dag.